

**8TH EUROPEAN CONFERENCE ON
SUSTAINABLE CITIES & TOWNS**

BASQUE COUNTRY | BILBAO | 27 - 29 APRIL 2016

basquecountry2016.eu

BASKICKÁ DEKLARACE

Nové cesty pro evropská města a obce

k vytvoření produktivních, udržitelných a odolných
měst pro inkluzivní a pro život příjemnou Evropu

Preambule

Z čeho vycházíme

Před více než 20 lety, během první konference evropských udržitelných měst a obcí, schválili starostové a primátoři evropských měst a obcí průlomovou **Aalborskou chartu** a zahájili tak evropskou kampaň za udržitelná města a obce. Vznik této kampaně byl inspirován výsledky konference OSN o životním prostředí a rozvoji, která se konala v roce 1992 v Riu de Janeiro, a výsledky Expertní skupiny EU pro městské životní prostředí. Díky podpoře významných evropských sítí místních samospráv se z kampaně stalo první rozsáhlé hnutí místních samospráv založené na jasně stanovených závazcích se silnou podpůrnou strukturou dostávající podporu z Evropské komise. V celé Evropě začaly vznikat tisíce procesů místních Agend 21 formulující vize a opatření pro udržitelnou budoucnost evropských měst. V některých částech Evropy bylo hnutí místní Agendy 21 podpořeno regionálními a národními programy, a to jak strukturálně, tak i finančně. Během prvního desetiletí byl kladen důraz zejména na participativní plánování a problematiku životního prostředí.

O deset let později, v roce 2004, po summitech OSN v Riu (Rio+10) a v Johannesburgu byla nutnost stanovit jasný referenční rámec, včetně definování cílů a měření postupu, zakotvena v **Aalborských závazcích**. Mnoho měst začalo rozvíjet své závazky a diskutovat o indikátorech a systémech řízení implementace a monitorování. V té době se pozornost přesunula zejména na mechanismy implementace, efektivní využívání zdrojů a procesy umožňující převedení zdrojů na služby pro veřejnost a duševní zdraví a pohodu.

Pakt starostů a primátorů a Evropská urbánní agenda

Se vznikem Paktu starostů a primátorů v roce 2008 byl v Evropě nastolen nový model správy věcí veřejných, který přímo propojoval místní a evropské politické úrovně. V současnosti tato iniciativa sdružuje tisíce místních a regionálních samospráv, které se dobrovolně zavázaly plnit na svých územích cíle EU v oblasti klimatu a energetiky. Zda bude možné tento úspěšný model správy věcí veřejných aplikovat i v dalších tematických oblastech, bude ještě předmětem diskuze.

Rok 2016 je rokem zahájení **Urbánní agendy EU**, jejímž záměrem je kvalitnější integrace městských politik v Evropské unii a zavedení nových způsobů spolupráce mezi místními samosprávami, EU a Evropskou komisí. Tento rámec je podporován Amsterodamským paktem, který vznikl koncem května 2016.

Nový rámec OSN

V září 2015 přijalo Valné shromáždění OSN 17 **Cílů udržitelného rozvoje (SDGs)** včetně cíle č. 11, který se vztahuje na města a městské oblasti. Tyto cíle udržitelného rozvoje navazují na logiku a ducha Rozvojových cílů tisíciletí (MDGs) a posouvají je směrem k dokumentu OSN – Agenda 2030 pro udržitelný rozvoj. Vztahují se na všechny členské země OSN a předkládají komplexní pohled na mezinárodní vývoj a zachování lidského života na naší planetě. Cíle udržitelného rozvoje přicházejí s novými tématy a přistupují k životnímu prostředí, ekonomice a společnosti jako k vzájemně propojeným systémům spíše než k jako odděleným a vzájemně soupeřícím pilířům, jako je tomu např. v oblasti udržitelné spotřeby a výroby.

V prosinci 2015 na konferenci smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (COP21) v Paříži bylo dosaženo nové globální klimatické dohody s cílem omezit globální oteplování na úroveň mezi 1,5°-2°C. Společně s dalšími mezinárodními referenčními dohodami tvoří **Pařížská klimatická dohoda** skutečný mezinárodní rámec pro opatření proti změně klimatu pro všechny úrovně státní správy.

Na klimatickém summitu OSN v září 2014 zahájili generální tajemník se svým zvláštním vyslancem pro města a změnu klimatu **Globální dohodu starostů** (Global Compact of Mayors). Za podpory předních globálních sítí měst tato dohoda ustavuje společnou platformu, jejímž cílem je zachytit dopady kolektivních opatření měst prostřednictvím standardizovaného měření emisí a klimatických rizik a důsledně podávat veřejně přístupné zprávy o svém úsilí. V současnosti se k Dohodě starostů přidružily stovky měst z celého světa.

Tyto dohody nyní sdílejí, možná explicitněji než kdykoli předtím, pojem globálních hranic, které musí být respektovány v zájmu ochrany kvality života lidí ve městech, státech, na kontinentech a na naší planetě. Avšak ještě důležitější je, abychom uznali, že změny potřebné pro splnění globálně stanovených cílů budou vyžadovat komplexní změnu společnosti zahrnující sociální, kulturní, ekonomické a technologické výzvy, které hluboce ovlivní městské společnosti.

Města a obce v Evropě

Čelní představitelé měst, lidé mající ve městech rozhodovací pravomoci, zúčastněné strany a občané se žádají, aby navrhli a utvářeli tuto transformaci, zatímco se Evropa stále ještě nezotavila z finanční a ekonomické krize a naše země se potýkají s nezaměstnaností a prohlubujícími se rozdíly mezi bohatými a chudými. Kromě toho musí naše společnosti čelit regionálním konfliktům v sousedních regionech, které byly způsobeny především ekonomickými a sociálními rozdíly, jakož i zvýšenou migrací do Evropy, která je jedním z jejich následků.

Abychom dnes mohli tyto výzvy vyřešit, musíme myslet nekonvenčně a vymyslet inovativní způsoby, jak ekonomicky a sociálně zapojit naši občanskou společnost zejména na lokální úrovni. Budeme muset nalézt udržitelná řešení, která zvýší ekonomickou hodnotu, kterou města a regiony představují, ve prospěch místních obyvatel. Potřebujeme inspiraci, osvětu a vzdělávání, nové nápady, technologické a sociální inovace a aktivní zapojení odpovědných politiků, podnikatelů a občanů, abychom společně zajistili naši budoucnost.“

Musíme definovat nové cesty do budoucnosti!

My, starostové a primátoři a zástupci evropských měst a obcí

Ve světle naší zodpovědnosti za blaho našich občanů, ale i budoucích generací a s ohledem na globální rozměr našeho místního rozvoje, životního stylu a spotřeby zdrojů **uznáváme**, že naše společnost potřebuje technologickou, socio-ekonomickou a socio-kulturní transformaci, aby byla zajištěna slušná kvalita života našich obyvatel a zároveň byla respektována omezení našich lokálních a globálních ekosystémů a dostupných přírodních zdrojů.

Jednotlivé agendy

Chápeme nutnost změny za účelem:

1. dekarbonizace našich energetických systémů a snížení celkové energetické spotřeby.
2. vytvoření udržitelných modelů městské mobility a dostupnosti pro všechny.
3. ochrany a rozvoje přírodní rozmanitosti a ekosystémových služeb.
4. omezení využívání zelených ploch (greenfields) a přírodních oblastí.
5. ochrany vodních zdrojů, kvality vody a ovzduší.
6. adaptace na změnu klimatu a snížení rizika katastrof.
7. zlepšení veřejných prostranství a jejich proměny v přátelské, bezpečné a živé prostředí.
8. poskytnutí dostatečného a odpovídajícího bydlení pro všechny.
9. zajištění sociálního začlenění a integrace všech vrstev společnosti.
10. posílení našich místních ekonomik a zvýšení místních pracovních příležitostí.

Abychom podpořili a urychlili ...

... socio-kulturní transformaci:

Budeme rozvíjet „kulturu udržitelnosti“ založenou na rovném přístupu ke komunálním službám pro všechny občany bez ohledu na jejich věk, náboženské vyznání či víru, etnický původ nebo pohlaví, což se bude odrážet zejména v našich rozpočtech a vzdělávacích systémech.

Budeme aktivně zapojovat naše občany a od participativního plánování přikročíme rovnou k participativní implementaci, tím že budeme podporovat a používat nové přístupy jako kooperativní výroba, kooperativní design a kooperativní inovace.

Přehodnotíme hranice mezi veřejnými a soukromými službami, aktivitami a úkoly a budeme se snažit podporovat zapojení místních soukromých subjektů a veřejnosti.

Budeme podporovat sociální inovace, sociální podniky a zapojení veřejnosti podporující vzdělávání, odbornou přípravu a sociální začlenění marginalizovaných skupin a přistěhovalců.

Budeme rozvíjet „sdílenou ekonomiku“, „kolaborativní ekonomiku“ nebo „občanskou ekonomiku“ a další přístupy spojující myšlenky podnikání, zapojení veřejnosti a společenské transformace.

... socio-ekonomickou transformaci,

Proměňíme výzvy, kterým čelíme, v příležitosti pro naše místní ekonomiky v klíčových oblastech jako např. decentralizovaná výroba energie z obnovitelných zdrojů, místní produkce potravin, inovativní koncepce dopravy, nové přístupy k sociálním službám a mnoho dalších inovací.

Budeme vytvářet a uzavírat místní hodnotové řetězce, usnadňovat inovativní spolupráci podniků s cílem zachytit místní a regionální hodnotu, vytvářet drobné místní investiční a pracovní příležitosti a zvyšovat veřejné příjmy.

Budeme uplatňovat inovativní přístupy k financování jako např. skupinové financování (crowd-funding), kooperativní financování, spojení veřejných a soukromých financí nebo doplňkové měny.

Budeme nakupovat produkty a služby s vysokou environmentální výkonností a budeme brát zřetel na sociální a ekonomické dopady našeho rozhodování o nákupu.

Budeme rozvíjet „sdílenou ekonomiku“, „kolaborativní ekonomiku“ nebo „občanskou ekonomiku“ a další přístupy spojující myšlenky podnikání, zapojení veřejnosti a společenské transformace.

... technologickou transformaci,

Budeme uvážlivě vybírat a používat nové a inteligentní technologie, které budou napomáhat nezbytným socio-kulturním a socio-ekonomickým transformacím a které budou sloužit zájmům občanů a přispívat k veřejnému blahu.

Budeme používat veřejné zakázky jako nástroj k rychlejšímu uvádění inovativních a udržitelných technologií na trh a postaráme se, aby jejich používání bylo určováno poptávkou a umožnilo nacházet decentralizovaná lokální řešení aktuálních problémů.

Budeme se zabývat digitální propastí, která existuje v našich místních společnostech, a poskytneme vhodnou infrastrukturu a potřebnou podporu všem skupinám, aby měly rovný přístup k informacím a digitálním službám.

Budeme podporovat otevřené datové standardy a zajistíme, aby shromážděná veřejná data nebyla spravována soukromými subjekty, ale aby k nim i nadále měly přístup naše místní samosprávy za účelem zlepšení našich politik a služeb pro občany.

Připravíme naše politické strategie, systémy řízení veřejné správy a správy věcí veřejných, stejně jako i naše městské společnosti na socio-kulturní změny vyvolané inovativními a inteligentními technologiemi s cílem maximalizovat pozitivní dopady.

Abychom se na této transformaci mohli podílet jako aktivní partneři ...

... vyzýváme vlády jednotlivých států, regionální samosprávy a Evropskou unii, aby:

Výrazně zintenzivnily horizontální (na všech odborech a ministerstvech) a vertikální (na všech úrovních správy věcí veřejných) integraci politik týkajících se rozvoje měst.

Poskytly společné regulační rámce, pobídky a zdanění za účelem vytvoření tržních podmínek, které podpoří potřebnou transformaci a vytvoří transparentní a rovné podmínky pro všechny zainteresované soukromé a veřejné subjekty, a aby zároveň zrušily rámce, pobídky a zdanění bránící této změně.

Povzbuzovaly a podporovaly komunitní iniciativy a decentralizované přístupy založené na společných regulačních rámcích a tržních podmínkách s cílem podpořit místní hodnotové řetězce a zachycování hodnoty.

Sladily politické cíle a úkoly s finančními programy a podpořily dostupné programy pro rozvoj měst a infrastruktury.

Doporučily veřejným finančním institucím a bankám, aby začaly podporovat drobné investice, které se pohybují pod jejich běžnými limity, a poskytovaly záruky a garanční fondy pro investice určené na komunitní projekty.

... prohlašujeme, že jsme připraveni:

Podpořit vlády jednotlivých států, regionální samosprávy a Evropskou unii při naplňování Cílů udržitelného rozvoje (SDGs) a Pařížské klimatické dohody a při sladování Městské Agendy EU s jejich cíli.

Zahájit a provést Transformativní opatření na lokální úrovni společně s 15ti Cestami uvedenými výše.

Sledovat a monitorovat naše „Opatření ke změně“ (Transformative Actions) a poskytnout je pro další použití prostřednictvím Evropské platformy trvale udržitelných měst.

www.sustainablecities.eu

Přeloženo ve spolupráci s Národní sítí Zdravých měst ČR

SUPPORTED BY

EUSKADI
BASQUE COUNTRY

Arabako Foru Aldundia
Diputación Foral de Álava

Gipuzkoako Foru Aldundia
Diputación Foral de Gipuzkoa

Donostiako Udala
Ayuntamiento de San Sebastián

We would like to invite you to endorse the Basque Declaration.
For more information, please contact basque2016@iclei.org

basquecountry2016.eu

#BasqueDeclaration

Follow the latest news on Twitter: [@sustain_cities](https://twitter.com/sustain_cities)